

Podstawowym celem projektowanej ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia sprzedaży żywności przez rolników jest stworzenie polskim rolnikom lepszych możliwości rozwoju produkcji sprzedaży konsumentom końcowym żywności wyprodukowanej w całości lub w części z ich własnej uprawy, chowu lub hodowli.

Prowadzeniem sprzedaży konsumentom końcowym żywności wyprodukowanej w gospodarstwach rolnych zainteresowana jest bardzo duża grupa rolników w Polsce. Kierowali oni liczne apele w sprawie wprowadzenia ułatwień przy prowadzeniu takiej działalności, zarówno do resortu rolnictwa, posłów na Sejm RP, jak i Rządu RP. Proponowana ustawa wychodzi naprzeciw postulatam rolników w tym zakresie poprzez zapewnienie im równych szans i możliwości w zakresie sprzedaży żywności konsumentom końcowym z rolnikami z innych państw członkowskich Unii Europejskiej. Ponadto polscy konsumenci coraz częściej są zainteresowani możliwością zakupu świeżej żywności, produkowanej w danym rejonie przez lokalnych rolników, gdzie nie ma długich łańcuchów dostaw i pośredników a zapewnione są bliskie relacje producentów i konsumentów.

Przede wszystkim zakłada się, że projektowana ustawa, mając na uwadze kwestie związane z bezpieczeństwem żywności, doprowadzi do poprawy organizacji nadzoru nad rolnikami prowadzącymi sprzedaż konsumentom końcowym żywności wyprodukowanej w gospodarstwach rolnych całości lub w części z produktów pochodzących z ich własnej uprawy, chowu lub hodowli.

Zgodnie z definicją handlu detalicznego, określoną w art. 3 pkt 7 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. bezpieczeństwa żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. Urz. WE L 31 z 01.02.2002, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str.463), pod pojęciem „handel detaliczny" należy rozumieć: „obsługę i/lub przetwarzanie żywności i jej przechowywanie w punkcie sprzedaży lub w punkcie dostaw dla konsumenta finalnego;

określenie to obejmuje terminale dystrybucyjne, działalność cateringową, stołówki zakładowe, catering instytucjonalny, restauracje i podobne działania związane z usługami żywnościowymi, sklepy, centra dystrybucji w supermarketach i hurtownie".

W ramach handlu detalicznego możliwe jest zatem, oprócz sprzedaży konsumentom końcowym, również produkcja i przetwarzanie żywności, a więc, np. rozbiór, krojenie i mielenie mięsa, a także produkcja produktów mięsnych, mlecznych, rybnych, czy też produktów pochodzenia niezwierzęcego takich jak np. dżemy, soki czy chleby.

Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 5 lit. a ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2015 r. poz. 1482, z późn. zm.) IW sprawuje obecnie nadzór nad bezpieczeństwem produktów pochodzenia zwierzęcego (z wyłączeniem takich produktów znajdujących się w handlu detalicznym), w tym nad wymaganiami weterynaryjnymi przy ich produkcji i umieszczaniu na rynku. Natomiast organami urzędowej kontroli żywności, w tym produktów pochodzenia zwierzęcego znajdujących się w handlu detalicznym, w zakresie jej bezpieczeństwa, są co do zasady, zgodnie z art. 73 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2015 r. poz. 594, z późn. zm.), organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej (PIS).

W projektowanej ustawie proponuje się wyłączenie z nadzoru nad działalnością związaną z tzw. rolniczym handlem detalicznym (pojęcie to zostanie zdefiniowane w art. 3 ust. 3 pkt 29b ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia) Państwowej Inspekcji Sanitarnej i powierzenie tych kompetencji:

- 1) Inspekcji Weterynaryjnej (IW) - w odniesieniu do produktów pochodzenia zwierzęcego i żywności zawierającej jednocześnie środki spożywcze pochodzenia zwierzęcego i niezwierzęcego;
- 2) Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (IJKARS) - w odniesieniu do żywności pochodzenia niezwierzęcego.

Inspekcja Weterynaryjna sprawuje nadzór m. in. nad gospodarstwami utrzymującymi zwierzęta gospodarskie, z których lub od których pozyskuje się produkty pochodzenia zwierzęcego, sprzedają bezpośrednio takich

produktów, tj. działalnością, o której mowa w art. 1 ust. 3 lit c-e rozporządzenia (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającego szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz. UE L 139 i przetwórstwo takich produktów na małą skalę i ich sprzedaż, m. in. konsumentom końcowym, w ramach działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej, o której mowa w art. 1 ust. 5 lit. b iii) ww. rozporządzenia (WE) nr 853/2004. Ww. działalności podlegają obowiązkowi rejestracji u właściwego organu tej Inspekcji. W związku z tym organy Inspekcji Weterynaryjnej posiadają wieloletnie doświadczenie w nadzorze nad gospodarstwami utrzymującymi zwierzęta gospodarskie, produkcją produktów pochodzenia zwierzęcego i wprowadzaniem ich na rynek oraz dysponują kadrami urzędowych lekarzy weterynarii, tj. inspektorów wyspecjalizowanych do sprawowania takiego nadzoru. Zatem zasadne jest, aby organy tej Inspekcji sprawowały również nadzór nad produkcją, w tym przetwarzaniem, zarówno produktów pochodzenia zwierzęcego, jak i żywności złożonej w zakładach, które zaopatrują w takie produkty wyłącznie konsumentów końcowych, tj. w ramach rolniczego handlu detalicznego.

Powierzenie natomiast kompetencji do sprawowania nadzoru nad jakością zdrowotną żywności niezawierającej pochodzenia produkowanej i wprowadzanej do obrotu w ramach rolniczego handlu detalicznego IJHARS wynika natomiast z faktu, że organ ten posiada doświadczenie w zakresie nadzoru nad obrotem żywnością, a zwłaszcza żywnością przetworzoną. Organ ten od wielu lat przeprowadza czynności na terenie gospodarstw w związku z nadzorem sprawowanym na rolnictwie ekologicznym. Ponadto IJHARS posiada bazę laboratoryjną pozwalającą na kompleksowy nadzór nad żywnością wytwarzaną w ramach rolniczego handlu detalicznego.

Reasumując projektowana ustawa umożliwi skupienie nadzoru nad rolniczym handlem detalicznym przez inspekcje podległe ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa lub rynków rolnych, z wyłączeniem udziału organów podległych ministrowi właściwemu do spraw zdrowia.

Należy też zauważyć, że zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami prawa, podmioty prowadzące działalność w ramach handlu detalicznego żywnością są zobowiązane do rejestracji i uzyskania zatwierdzenia w drodze decyzji wydawanej przez organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej zgodnie z art 63 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia. Projektowana ustawa uprości i ujednoczy te zasady w odniesieniu do podmiotów prowadzących rolniczy handel detaliczny pozostawiając jedynie obowiązek rejestracji u właściwego organu jednej z Inspekcji poległej ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa lub rynków rolnych.

Jednocześnie projektowana ustawa, jednoznacznie określi, w związku z obecnie istniejącymi różnymi zasadami opodatkowania sprzedaży przez rolników produktów przerobionych z własnej uprawy, hodowli lub chowu, kiedy taka sprzedaż określonych ilości żywności jest zwolniona z podatku dochodowego, w celu wyeliminowania różnorodnych interpretacji dokonywanych przez urzędy skarbowe oraz jednoznacznego ustalenia obowiązków podatkowych dla podmiotów niespełniających warunków do zwolnienia z podatku dochodowego.

W związku z realizacją ww. celu konieczne jest dokonanie zmian następujących ustaw:

- 1) z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2015 r. poz. 812, z późn. zm.),
- 2) z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012 r., poz. 361, z późn. zm.),
- 3) z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2011 r. Nr 177, poz. 1054, z późn. zm.),
- 4) z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2015 r. poz. 678, z późn. zm.),
- 5) z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej,
- 6) z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. z 2014 r. poz. 1577, z późn. zm.),
- 7) z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia.